

IETEIKUMI

RISKU ANALĪZES SAGATAVOŠANAI PROJEKTU PIETEIKUMOS

**Biedrības “Aizkraukles rajona partnerība” projektu konkursos
Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam
C0LA19.2 “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp
sadarbības aktivitātes un to sagatavošana”**

ATBALSTA PRETENDENTS (AP) NOSAKA IESPĒJAMOS RISKUS ATBILSTOŠI PROJEKTĀ
IEPLĀNOTAJĀM AKTIVITĀTĒM, ŅEMOT VĒRĀ ŠĀDUS PROJEKTAM RAKSTURĪGUS,
RISKUS IETEKMĒJOŠUS FAKTORUS:

1.1. Novitātes faktors, kura dēļ var rasties:

- personāla kompetences riski, jo novitāte nozīmē, ka tiek plānota ne plaši praktizēta darbība, par ko ir pieejama ierobežota informācija;
- tā finanšu riski, jo papildus var rasties nepieciešama apmācībai, kam, vajadzīga papildus nauda, u.tml.;
- realizācijas riski, jo tiek ražots produkts, kas nav pietiekami pazīstams/saprotams, iespējams nāksies tērēt papildus resursus tirgus vietām un marketinga pasākumiem.

1.2. Iepriekš formulēta mērķa faktors. Šī faktora rezultātā nostrādā laiks kā risks, kura laikā, iegūstot jaunu informāciju/pieredzi, var nākties precizēt/mainīt mērķi un tā rezultātā veikt izmaiņas projektā. Populāra taisnošanās „projekts tika izstrādāts teju gadu iepriekš” nepalīdzēs sasniegt rezultātu! Riski jāparedz, pasākumi jāieplāno.

1.3. Ierobežotība laikā kā faktors. Projekta nosacījumi katram pasākumam paredz noteiktu laika periodu, kuru var nākties mainīt citu faktoru ietekmē, piemēram, prasīt pagarinājumus, mainīt plānoto pasākumu īstenošanas laikus vietām u.c. Šī faktora ietekmē var rasties juridiskie riski, kad kādas izmaiņas limitēs citi noteikumi, piemēram, cenu aptauja, nepieciešamo darbību reģistrāciju nosacījumi u.c.

1.4. Resursu (materiālo, finansiālo, cilvēcisko) ierobežotības faktors. Jebkura resursa, t.sk. ražošanas izejvielu iztrūkums vai nepietiekamība rada projekta īstenošanas un ražošanas riskus. Identificējot dažādos resursu riskus, jāparedz pasākumi, kā no tiem izvairīties.

1.5. Produkcijas realizācijas faktors. Produkcijas realizācijas riski ir bieži sastopami un to cēloņi pamatā ir nepietiekami pamatīgi veikta tirgus izpēte un nepārdomāti marketinga pasākumi. Faktors nopietni apdraud saistību izpildi – projekta sasniedzamos rādītājus, kredītu atmaksu u.c.

1.6. Juridiskās sakārtotības faktors. Šis faktors – lasi „projekta juridiska nesakārtotība”, var radīt nopietnus riskus projekta īstenošanai, t.sk. plānotas būvniecības pasākuma gadījumā, ja nav veiktas juridiski atbilstošas darbības būvvaldē, kā arī gadījumos, ja ražošana paredz vairāku darbību veikšanu, kuras jāreģistrē atbilstošās valsts noteiktās institūcijās (Pārtikas veterinārais dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, atsevišķu darbības veidu sertifikācijas u.c.), kā arī nepareizi veiktas iepirkuma procedūras rezultātā.

1.7. Ārējie faktori. Ražošanas nozares jutība pret dabas apstākļiem, valsts politika nodokļu u.c. ražošanai būtiskos jautājumos, kā arī globāli notikumi, var radīt nopietnus riskus. Šie faktori ļoti atšķirīgi ietekmē dažādas nozares.

PIEMĒRS RISKU IDENTIFICĒŠANAI,

TO IETEKMES NOTEIKŠANAI UN PLĀNOJAMIEM PASĀKUMIEM RISKU IETEKMES MAZINĀŠANAI

Riska nosaukums	Riska apraksts, cēloņi un ietekme, skaidrojumi; <i>Piemēri</i>	Darbību apraksts riska novēršanai vai mazināšanai, <i>Piemēri</i>
<i>Identificēt savam projektam atbilstošus riskus</i>		<i>Aprakstīt veiktos un veicamos pasākumus riska ietekmes mazināšanai vai novēršanai</i>
Vadības risks	<p>Riska cēloņi var būt: vadības pieredzes vai zināšanu trūkums; projektu nav izstrādājis AP, vai nav bijusi pietiekama sadarbība ar projekta izstrādātāju/vadītāju, rezultātā iespējama atšķirīga izpratne par projekta mērķi, uzdevumiem un to īstenošanu.</p> <p><i>Piemēram:</i></p> <p>1) AP ir kompetents/ar pieredzi un pats izstrādā sava projekta koncepciju, bet nav pieredzes tieši šāda projekta iesnieguma izstrādē;</p> <p>2) AP ir aizņemts/ nepietiek zināšanu tieši šādu projektu sagatavošanā - uztic projekta izstrādi citai personai</p>	<p><i>Piemēram:</i></p> <p>1) Projekta izstrādē ir izmantota konkrētajā jomā strādājošu konsultantu palīdzība, plānotas izmaksas</p> <p>2) Tiek veikta regulāra sadarbība ar projekta izstrādātāju</p>
Resursu riski, t.sk.	<p>Jāizvērtē:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visu ražošanai nepieciešamie resursi (pamatlīdzekļi, materiāli, energoresursi un ūdens u.c. resursi); - finanšu resursi 	
Finanšu resursu risks - riski, kas saistīti ar projekta finanšu instrumentiem	<p>Jāizvērtē finanšu resursu nepieciešamība un pieejamība, saskaņā ar ražošanas un tehnoloģisko procesu</p> <p><i>Piemēram:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • priekšfinansējuma trūkums; • aizņēmuma garantiju trūkums; • nepietiekama tirgus izpēte-tirgus cenu nepārzināšana; • nepareizi saplānota finanšu plūsma, kuras dēļ uzsākot projekta īstenošanu, plānotās izmaksas var būtiski atšķirties no reālajām; • finansējuma neatbilstība aktivitātē; • izmaksu neatbilstība ražošanai. 	<p><i>Piemēram:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Veikta finansējuma avotu un saņemšanas iespēju apzināšana (norāda kad, ar ko...); - veikta padziļināta tirgus izpēte; - Finanšu plūsma saplānota ar rezervi.
Resursu nepietiekamības riski - riski, kas saistīti ar darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem resursiem	<p>Jāizvērtē resursu nepieciešamība un pieejamība, saskaņā ar ražošanas un tehnoloģisko procesu</p> <p><i>Piemēram:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nepietiekama elektroenerģijas pieslēguma jauda; • nepieciešamā ūdens pieejamība; • tehnoloģiskajam procesam atbilstošu telpu pieejamība; • citi darbībai nepieciešamie resursi 	<p><i>Piemēram:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Savlaicīgi veikta detaļa ražošanas tehnoloģiskā procesa izstrāde, saskaņošana ar būvniecības procesu; - meklētas papildus iespējas resursu nodrošināšanai; - precizēti nepieciešamo izejvielu apjomi un potenciālie piegādātāji.
Izejvielu nodrošinājuma risks		
Cilvēkresursu riski	<p><i>Piemēram:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • cilvēkresursu nepietiekamība; • nepietiekamas zināšanas vai prasmes; 	<p><i>Piemēram:</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • iespējamā personāla mainība u.c. 	<p>-apzināti teritorijā pieejamie atbilstošas kvalifikācijas cilvēkresursi; -meklētas apmācības iespējas.</p>
Projekta īstenošanas būvniecības risks*	<p>Riski, kas rodas, ja procesi vai procedūras saplānotas kļūdaini, kā rezultātā tiek būtiski traucēta vai kavēta projekta īstenošana. Neprecīzs pasākumu un laika plāns, rezultātā pastāv risks darbu paveikšanai reglamentētajā termiņā vai vispār iecere izrādās neiespējama.</p> <p><i>Piemēram:</i> 1) Būvniecības iecere objektā „N” pašvaldībā saskaņota. Būvniecības dokumentācijas kārtošanu plānots uzsākt pēc projekta apstiprināšanas; 2) Pirms projekta iesniegšanas ir veikta būvprojekta izstrāde vai būvniecības ieceres reģistrācija būvvaldē.</p>	<p><i>Piemēram:</i> 1) Plānots vērsties būvvaldē pēc projekta apstiprināšanas LAD; 2) Savlaicīgi un saskaņā ar reglamentējošo likumdošanu uzsākta būvniecības procedūra (Reģistr. Nr. Būvvaldē...)</p>
Pārdošanas risks	<p>Produkcijas realizācijas riski ir bieži sastopami un to cēloņi pamatā ir nepietiekami pamatīgi veikta tirgus izpēte, t.sk. mērķa grupu identificēšana un cenu noteikšana, kā arī nepārdomāti mārketinga pasākumi.</p>	<p><i>Piemēram:</i> 1) veikta visaptveroša vietējā tirgus izpēte; 2) apzinātas eksporta iespējas; 3) cenu noteikšanā izmantota konkrētajā jomā strādājošu speciālistu palīdzība</p>
Juridiskais risks	<p>Līgumsaistību neievērošana, likumdošanas neizpratne un nezināšana; neparedzētas likumdošanas izmaiņas; neprofesionāls konsultantu darbs.</p> <p><i>Piemēram:</i> riski, kas attiecas uz spēkā esošo normatīvo aktu prasību neievērošanu, līgumsaistību neievērošanu un citiem juridiskiem aspektiem, t.sk. nepareiza iepirkuma procedūras veikšana.</p>	<p><i>Piemēram:</i> Ir/ tiks veiktas konsultācijas ar atbilstošu jomu /institūciju speciālistiem.</p>
Ārējie riski, t.sk.	Šie faktori būtiski atšķirīgi ietekmē riskus nozaru griezumā.	Šos riskus var mazināt ražošanas dažādošanas iespējas, izmantojot un papildinot esošos resursus...
Dabas apstākļu riski		
Globālu procesu riski		
Valsts politikas riski		
Citi riski		

* Pie risinājumiem norādīt projekta tehniskās gatavības un būvniecības informācijas sistēmā esošās būvniecības lietas numuru, ja projektā plānotajiem būvdarbiem ir izdota **būvatļauja** ar būvvaldes atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi vai **apliecinājuma kartē** ir izdarīta atzīme par būvniecības ieceres akceptu.